

«Ο Έρρικός 8ος και οι γυναίκες του»

Η Έλισάβετ Άρβανίτη ως Άννα Μπόλεϊν

ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ πρόσωπο, ο Έρρικός 8ος, βρίσκει έναν ιδανικό ερμηνευτή. Ο Τίτος Βανδής - ερμηνευτής βρίσκει στο ιστορικό πρόσωπο, που είχε τόσο έλκυστικά χαρίσματα και τόσο αποκρουστικές αδυναμίες, έναν ρόλο στα μέτρα του ισχυρού πληθωρικού του ταλέντου. Στις κυρίες του «Κινκλικού» ή ζωή του Έρρικού 8ου προσφέρει επίσης ρόλους έλκυστικούς, με την όμορφη, τη δυστυχία, το πάθος ή και την γραφικότητά τους. Ήρχει θεαματικώτατο ιστορικό υλικό: παθητικές σελίδες, κωμικές σελίδες, αλλά και σελίδες καιρίου ιστορικού ενδιαφέροντος. Η ιστορία προσφέρει από μόνη της ένα πλουσιώτατο σενάριο.

Και ο συγγραφέας; Ο Χέρμαν Γκρέσσικερ, χωρίς να την άγνοη,

δεν περιορίζεται στον αισθηματικό, στον πνευματώδη, στον γραφικό Έρρικο, που έδωσε προ όλίγων ετών τόση επιτυχία στον Φαμπρί, ούτε στον αισθησιακό, στον λαίμαργον Έρρικο του Τσάρλς Λάτον: φιλοδοξεί να συλλάβη, να ολοκληρώσει και να μάς προσφέρει — σε όλους εμάς τους συγχρόνους του — για να σκύψουμε μ' ευλάβεια και πόνο και κατανόηση το κεφάλι μας μπροστά στα πάθη του — που είναι τα πάθη μας — έναν Έρρικο σύμβολο, σύμβολο του έαυτού μας, σύμβολο του «σύγχρονου ανθρώπου»: της απύθμενης, ακόρεστης έξω — και έσωστραφούς λαιμαργίας του για γνώση, γνώση του κόσμου, γνώση του έαυτού του, για άμετρη δύναμη, για έλευθερία, ισοδύναμη με την άρνηση παντός χαλινού. Με δυο λέξεις: Θέλει τον Έρρικο σύμβολο του σημερινού «θεοκτόνου» ανθρώπου, που τίποτα, καμιά αιδώς — δεν σταματά την πείνα του να καταφάγη την υδρόγειο με όλους τους λαούς της, το σύμπαν με τον γαλαξία του.

Το κακό άρχισε με τον Έρρικο 8ο, σκέπτεται ο Χέρμαν Γκρέσσικερ — διότι «σκέπτεται» πιο πολύ παρά που αισθάνεται, που μαντεύει, που φαντάζεται — το κακό που δεν είναι άμυγες μέθης και δόξης, που είναι μέσα στη μοίρα της έλευθερίας. Στην αρχαία Έλλάδα έλεγαν: «Το κακό άρχισε από τον Άγαμέμνονα, απ' τον Μενέλαο, που κάναν τον πόθο τους νόμος ή άρχισε από τον Προμηθέα, που ξεγέλασε το θεό κ' έβαλε το όπλο του, τη φωτιά, στα χέρια του ανθρώπου». Ο Γκρέσσικερ είναι ιστορικά συνεπέστερος, όταν βλέπει την «αρχή κακών» στο πρόσωπο του Έρρικού, που είναι αληθινά ένας από τους δημιουργούς της νεώτερης ιστορίας: είναι όμως ο Γκρέσσικερ σαν μυθολογός άστοχώτερος, γιατί η σημερινή όψη των προβλημάτων, έτσι καθώς νομίζει ότι μπορεί να την προβάλει με τη μάσκα του Έρρικού, δεν κάνει άλλο παρά να σχίσει τη μάσκα και μένει θεατρικά άοπλος στο κορύφωμα του έργου. Άλλά και πριν φθάσουμε στην κορυφαία εκείνη γοτθική έμπνευση, όπου οι γυναίκες του Έρρικού, πεθαμένες και ζωντανές, λαμβάνουν σαν αριστεύσασες μαθήτριες τευτονικού γυμνασίου τα έπαθλά τους από τον νεκρό βασιλέα: Έλευθερία του Έρρικού, Έρως του Έρρικού, Χρυσός του Έρρικού κλπ. κλπ., και πριν φθάσουμε ως εκεί, προχωρούμε πλάνο - πλάνο, δῆμα - δῆμα, σελίδα - σελίδα, μιά πορεία θεατρικά δύστοκη, χρονογραφική, όπου σημειώνεται αξιωματικά κάποια ιστο-

Ο Τίτος Βανδής ως Έρρικός 8ος

ρική εξέλιξη, αλλά όπου η παράλληλη δραματική εξέλιξη είναι άσήμαντη. Πίσω από την εξαιρετική παρουσία του πρωταγωνιστού και την πολυ αξιόλογη των συνεργατιών του από την λαμπρή εργασία του Λεωνίδα Τριβιζά και τα τόσο εύστοχα σκηνικά και κοστούμια του Καρύδη και την καλά μελετημένη έκλογή της μουσικής της Έλλης Σολομωνίδη, πίσω απ' όλη αυτή την ωραία ερμηνευτική εργασία, υπήρχαν λέξεις, λέξεις, λέξεις, που πύκνωναν σε σελίδες, όχι σε ρόλους, όχι σε δράμα, που δεν είχαν ούτε την ακρίβεια ενός καλού άπλου ιστορικού έγχειριδίου, ούτε την όξυτητα ενός έξυπνου δοκιμίου.

Άξίζει παρ' όλ' αυτά να δη κανείς την παράστασι για το εξαιρετο — θέλω να το επαναλάβω — παίξιμο του Βανδῆ για τη λαμπρή εργασία του Τριβιζά και των συνεργατών του για τις ενδιαφέρουσες εμφανίσεις των κυριών Νέλλης Άγγελίδου, Ντόρας Γιαννακοπούλου, Μαρίας Μαμαρινού, την έλπιδοφόρα πρώτη εμφάνισι της Έλισάβετ Άρβανίτη την ευχάριστη επανεμφάνισι της Τάνιας Σαβοπούλου.

ΑΛΕΞΗΣ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

(Σκίτσα της Έλλης Σολομωνίδου).